

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE**

**PROGRAM POMOĆI UZGAJIVAČIMA STOKE
ZBOG POSLJEDICA ZARAZE STOKE
BEDRENICOM**

Zagreb, listopad 2022. godine

PROGRAM POMOĆI UZGAJIVAČIMA STOKE ZBOG POSLJEDICA ZARAZE STOKE BEDRENICOM

1. UVOD

Početak srpnja 2022. godine na pašnjaku Osekovo u Parku prirode »Lonjsko polje« i naselju Osekovo u Sisačko-moslavačkoj županiji prijavljena su prva ugibanja stoke tada nepoznatog uzroka. Veterinarske službe su s ciljem utvrđivanja bolesti, sprječavanja širenja i liječenja stoke poduzele sve potrebne radnje i postupke predviđene zakonom. Nakon što je kao uzrok ugibanja potvrđena bolest bedrenica, Ministarstvo poljoprivrede je donijelo Naredbu o mjerama za sprječavanje pojave i širenja bedrenice na zaraženom području (Narodne novine, broj 85/2022) i Naredbu o izmjenama i dopunama naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i širenja bedrenice na zaraženom području (Narodne novine, broj 88/2022) (u daljnjem tekstu: „Naredba“) kojima se Rješenjem klasa: UP/I-322-01/22-01/30; urbroj: 525-09/564-22-1 i Rješenjem Klasa: UP/I-322-01/22-01/30; urbroj: 525-09/557-22-3 u svrhu suzbijanja, sprječavanja pojave i daljnjeg širenja bolesti, pašnjaci Osekovo, Repušnica i Gračanica i područje zajedničkog pašnjaka Veliko Svinjičko od 18. srpnja 2022. godine proglašavaju zaraženim područjem (zonom zaštite) i određuje se provedba sljedećih mjera:

- cijepljenje protiv bedrenice svih goveda, ovaca, koza i kopitara sukladno uputi proizvođača cjepiva
- zabrana premještanja životinja sa zaraženog područja i na zaraženo područje
- zabrana ulaska ljudi na zaraženo područje, osim stručnih službi i osoba uz pismeno odobrenje veterinarskog inspektora
- zabrana premještanja proizvoda životinjskog porijekla sa zaraženog područja i na zaraženo područje
- zabrana lova
- zabrana obavljanja svih poljoprivrednih radova, i zabrana obavljanja radova u šumi i na šumskom zemljištu
- zabrana prikupljanja, iznošenja i uporabe košenih krmnih trava (uključujući i stelju)
- obvezna primjena mjera biosigurnosti i osobne zaštite
- obvezna prijava sumnje na bolest ili uginuća životinja veterinaru, bez odlaganja
- obvezno pronalaženje uginulih životinja od strane vlasnika te njihovo neškodljivo zbrinjavanje u objektu za preradu nusproizvoda kategorije 1 ili neškodljivo odlaganje po uputi veterinara
- obvezno pronalaženje uginulih životinja od strane lovoovlaštenika ako se radi o divljači, te njihovo neškodljivo zbrinjavanje u objektu za preradu nusproizvoda kategorije 1 ili neškodljivo odlaganje po uputi veterinara.

Na stočarstvo će dugoročan utjecaj imati zabrana odvoza, prikupljanja, iznošenja i uporabe košenih krmnih trava (uključujući i stelju). Na zaraženom području se nalaze brojne livade koje se koriste za proizvodnju stočne hrane za potrebe zimskog perioda kada stoka nije u mogućnosti više boraviti na pašnjacima uslijed redovitih jesenskih poplava uzrokovanih izlivanjem rijeke

Save. Troškovi hrane za stoku na tržištu su visoki, a često puta takva pokošena trava nije košena u optimalnim rokovima kada je najbolji omjer hranjivih tvari, već se za tržište kose livade kada je masa za prodaju najveća, ali je i kvaliteta slabija. Takva hrana ima za posljedicu zdravstvene probleme stoke koji se ogledaju u smanjenoj proizvodnji podmlatka za slijedeću pašnu sezonu kao i smanjenju proizvodnje mlijeka i mesa. Odvoženje mlijeka u objekte za neškodljivo uklanjanje dovodi do ranog odbića teladi naviklih u sustavu krava-tele na hranidbu mlijekom majki uz dodatnu hranidbu krmnim smjesama. Takav nagli prelazak na novu hranidbu kod teladi i junadi izaziva stres praćen probavnim problemima, te dolazi do značajnog smanjenja planiranog prirasta, a skupa zamjenska hrana dodatno opterećuje proizvodnju.

Ovaj, posljednji u nizu problema prouzročen pojavom bedrenice nadovezao se na nepovoljno razdoblje koje je obilježilo provođenje mjera suzbijanja bolesti COVID-19 početkom 2020. godine kojim su uvedena ograničenja kretanja ljudi i roba, a što je imalo za posljedicu nemogućnost prodaje svih stočarskih proizvoda.

Početkom 2022. godine započela je ruska agresija na Ukrajinu koja je jedan od vodećih proizvođača žitarica i uljarica koje su temeljna komponente stočne hrane. Posljedično, smanjenje plasmana žitarica i uljarica iz Ukrajine uzrokovalo je veliki porast cijena na rekordno veliku razinu, najveću u posljednjih 7 godina. Budući da gospodarstva u intenzivnoj proizvodnji veliki dio komponenti za koncentrirani dio obroka kupuju na tržištu, situacija povećanja cijena se odrazila na rentabilnost stočarskog sektora.

Od ožujka 2020. godine cijene energenata rapidno rastu. Porast je intenzivan od lipnja 2021. godine kada bilježimo porast cijene plina, struje i nafte i naftnih derivata. Posljedice rasta cijena energenata su značajno utjecale na smanjenje proizvodnog potencijala svih poljoprivrednih gospodarstava, a posebice onih kojima je primarna djelatnost stočarska proizvodnja.

Provođenje ranije navedenih mjera propisanih Naredbom ima izravni negativan utjecaj na stočarski sektor na području proglašenom zonom zaštite, jer negativno utječe na sve faze proizvodnje i stavljanja na tržište proizvoda sa gospodarstava tog područja. Kroz ugibanje stoke gospodarstva ostaju bez mogućnosti održanja daljnje proizvodnje, a ostale mjere koje su poduzete za sprječavanje širenja bolesti na druga područja imaju negativan utjecaj na višegodišnju proizvodnju. Zabrana spremanja stočne hrane na livadama za zimski period dovodi u negativan položaj proizvođače koji će zbog nedostatka vlastite hrane biti prisiljeni smanjivati broj grla i proizvodnju ili dovesti u pitanje likvidnost gospodarstva u slučaju kupnje krme za zimske mjesece.

Iz tog razloga je neophodno uzgajivačima stoke na području obuhvaćenom Naredbom financijski pomoći kako bi se ublažile poteškoće u poslovanju zbog mjera sprječavanja širenja bedrenice.

2. CILJ PROGRAMA

Program ima za cilj kroz financijsku pomoć gospodarstvima, obuhvaćenim provođenjem mjera iz Naredbe, osigurati naknadu po uvjetnom grlu stoke (u daljnjem tekstu: UG) zbog otežanog poslovanja kako bi se ublažili gubici nastali provođenjem mjera za suzbijanje bolesti.

3. PRAVNA OSNOVA

Program nadoknade štete primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog posljedica zaraze stoke bedrenicom donosi se na temelju:

- članka 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, broj 118/18, 42/20, 127/20, 52/21)
- Uredbe komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 25. lipnja 2014.) (u daljnjem tekstu: „Uredba 702/2014“); Uredbe Komisije (EU) 2019/289 od 19. veljače 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 48, 20.2.2019); Uredbe Komisije (EU) 2020/2008 od 8. prosinca 2020. o izmjeni uredbi (EU) br. 702/2014, (EU) br. 717/2014 i (EU) br. 1388/2014 u pogledu njihova razdoblja primjene i ostalih relevantnih izmjena (SL L 414, 9.12.2020.)

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. Uredbe i sve posebne uvjete iz članka 26. točke 9b Uredbe.

4. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA

Program će se provoditi kroz mjeru izravne financijske pomoći u obliku naknade po UG gospodarstvima pogođenim problemima u poslovanju uslijed provođenja naređenih mjera za suzbijanje bolesti bedrenice.

5. TRAJANJE PROGRAMA

Program se provodi u studenom i prosincu 2022. godine.

6. PRIHVATLJIVI KORISNICI

Prihvatljivi korisnici potpore su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga I. Uredbe 702/2014, koja se bave stočarskom proizvodnjom. Svi korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) biti upisani u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
- b) biti upisani u Registar farmi i imati upisana grla u Jedinstveni registar domaćih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ) na dan 18. srpnja 2022. godine
- c) biti navedeni na izvještaju veterinarske inspekcije Državnog inspektorata (u daljnjem tekstu: Izvještaj) o cijepljenim životinjama na pašnjacima Osekovo, Repušnica, Gračanica i području zajedničkog pašnjaka Veliko Svinjičko u skladu s Naredbom

Na korisnike potpore se primjenjuje Deggendorfsko načelo te moraju ispunjavati druge uvjete propisane ovim Programom.

7. PRIHVATLJIVA GRILA

Za potporu su prihvatljiva sva grla korisnika koja pripadaju vrstama goveda, kopitari, koze, ovce upisane u JRDŽ na dan 18. srpnja 2022. godine. Potpora se dodjeljuje po UG.

Izravna pomoć kroz naknadu po UG zbog problema u poslovanju uslijed provođenja naređenih mjera isplaćuje se jednokratno na temelju ukupnog broja grla. Ovu potporu grlo može ostvariti samo jednom u svom životu.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u provedbi ove mjere obavlja zaprimanje zahtjeva, administrativnu kontrolu i isplatu potpora u skladu sa svojim ovlastima i procedurama, a u skladu sa zakonskim okvirom za pružanje državne potpore.

8. FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Potpora opisana u ovom Programu dodjeljuje se korisnicima koji ispunjavaju uvjete ovog Programa, a financirat će se iz Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu s proračunske glave 06005 Ministarstva poljoprivrede, aktivnost K821074 Programi državnih i deminimis potpora i sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede u iznosu od 2.000.000,00 kuna.

8.1. Iznosi potpore

Iznos potpore kojom Ministarstvo poljoprivrede dodjeljuje izravnu financijsku pomoć iskazat će se prema broju prihvatljivih uvjetnih grla korisnika definiranih u točki 6. Programa. Financijska pomoć po prihvatljivom UG iznosi do 600,00 kuna.

Ako ukupna vrijednost zahtjeva premaši omotnicu predviđenu za provedbu ovoga Programa, maksimalni jedinični iznos po prihvatljivom UG proporcionalno se smanjuje.

9. PROVEDBA I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA

Pravilnikom o provedbi Programa pomoći uzgajivačima stoke zbog posljedica zaraze stoke bedrenicom, detaljno će se propisati način, rokovi i dokumentacija potrebna za podnošenje zahtjeva, administrativna kontrola zaprimljenih zahtjeva, način konverzije broja grla u UG, odobravanje i isplata potpore, te način izvještavanja, kontrola na terenu i povrat potpore.

Ukoliko se kod korisnika potpore sustavom kontrola koje provode Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske, Državni inspektorat Republike Hrvatske ili Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju utvrdi nesukladnost iz propisa vezanih za označavanje i registraciju stoke te prijavu premještanja stoke u razdoblju od 12 mjeseci nakon isplata potpore, korisnik se obvezuje izvršiti povrat potpore u Državni proračun Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana utvrđivanja nesukladnosti.